

1.1.2. Техніка користування органами керування автомобілем

1. Вірна посадка водія в автомобілі, регулювання сидіння, ременів безпеки, дзеркал заднього виду.
2. Положення рук на рульовому колесі.

1. Вірна посадка водія в автомобілі, регулювання сидіння, ременів безпеки, дзеркал заднього виду

Органи керування сучасного автомобіля переважно мають багатофункціональне призначення, тому посадка водія в автомобіль повинна забезпечувати:

- легкий доступ до всіх органів керування і зручність користування ними;
- вільне положення рук на рулю;
- чітке бачення дороги і навколишнього середовища.

Після посадки в автомобіль водій повинен відрегулювати сидіння, рульову колонку, дзеркала заднього виду, ремінь безпеки.

Правильна посадка водія в кабіні забезпечує найменшу втому і добру видимість дороги. Якщо незабаром, після початку руху, водій починає йорзати, змінює положення тіла, сидіння і його спинка відрегульовані неправильно.

Сидіння необхідно відрегулювати так, щоб ноги можна було вільно поставити на педаль, не витягуючи і не згинаючи їх у колінах. Спина повинна зручно спиратися на спинку, руки на рульовому колесі повинні бути трохи зігнуті в ліктях. Правильність посадки визначається, крім того, кутами між корпусом і стегном ($80-100^\circ$), стегном і гомілкою ($95-130^\circ$) (рис. 1.1) і кутом згину руки ($120-150^\circ$) і перевіряють, вмикаючи важіль перключення передач в максимально віддалене від нього положення вперед (рис. 1.3, д). При цьому не повинно бути нахилу корпусу і відривання його від спинки сидіння. Ліва рука повинна бути повністю випрямлена і вільно лежати на верхній частині рульового колеса (рис. 1.3, д). Під час руху права нога знаходиться на педаль керування дросельною заслінкою, ліва спирається на підлогу ліворуч педаль зчеплення.

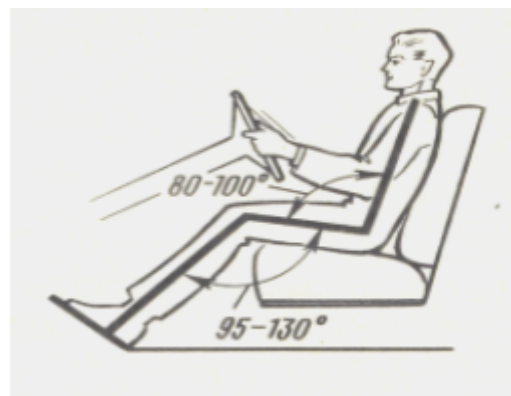
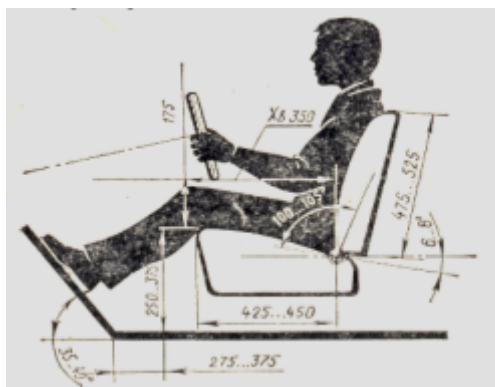
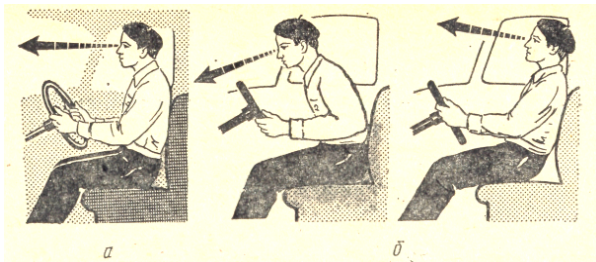
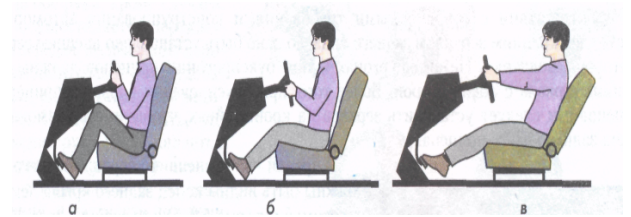

Рис. 1.1. Основні розміри, які визначають правильну посадку водія

Якщо сидіння розміщене сильно далеко від органів керування, водій вимушений підтягуватися вперед, тримаючись за рульове колесо. При цьому спина його відривається від опори і м'язи її весь час напружені. Якщо сидіння висунуте сильно далеко вперед, водій сильно згинає руки і ноги. Це заважає вільно користуватися органами керування. Намагання водія прийняти зручну позу, не вдаючись до регулювання сидіння, веде до передчасної втоми (рис. 1.2).

а-правильно, б-неправильно

Неправильне положення водія на сидінні

Рис. 1.2. Посадка водія за рульовим колесом

Вимоги зручної посадки реалізуються таким чином: переміщуючи сидіння вперед-назад (рис. 1.3,б), водій домагається того, щоб ліва нога при відтиснутій педалі зчеплення залишалася трохи зігнутою в коліні. Регулювання нахилу спинки сидіння (рис. 1.3, в) виконують, орієнтуючись на положення спини і рук на рульовому колесі. Окремі моделі автомобілів дають можливість регулювати сидіння і по висоті.

Пам'ятайте! Регулювати сидіння необхідно кожен раз після того, як автомобілем керувала інша особа.

Прийнявши правильну позу, водій регулює ремені безпеки таким чином, щоб під пристебнутий ремінь на рівні грудей входила долоня правої руки (рис. 1.3,е). При більшому зазорі, застосування ременя безпеки втрачає свою ефективність. Відрегулювавши ремені, необхідно перевірити, наскільки зручно користуватися перемикачами на щитку приладів і важелем коробки передач. На сучасних автомобілях встановлюються, як правило, ремені інерційного типу, тому вони додаткового регулювання не потребують.

Якщо конструкцією передбачено регулювання положення важеля перемикачів передач по висоті, а також підголівника, необхідно цим скористатися. Підголівник встановлюють так, щоб він перешкоджав переміщенню голови назад і впирався середньою частиною в потилицю (рис. 1.3,г). Правильно встановлений підголівник попереджає травмування шиї і хребта внаслідок переміщення голови водія назад при різкому прискоренні руху і при наїзді на автомобіль ззаду.

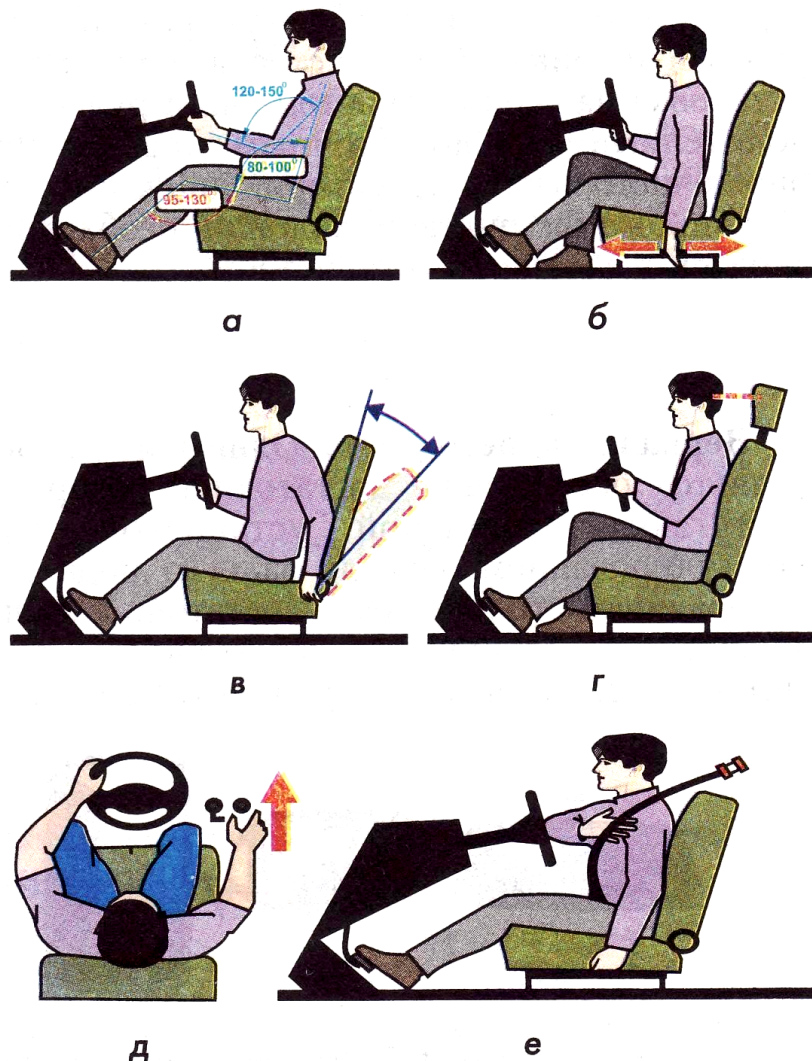

Рис.1.3. Регулювання сидіння водія, підголівників і ременя безпеки

Деякі сучасні моделі автомобілів передбачають регулювання кута нахилу рульової колонки в залежності від будови тіла водія. Регулювання слід виконувати таким чином, щоб рульова колонка не перешкождала видимості панелі приладів. Після виконання регулювання рульової колонки необхідно обов'язково перевірити надійність її фіксації запорним пристроєм.

Пам'ятайте! Забороняється регулювання рульової колонки під час руху автомобіля.

Однією з умов безпечного керування автомобіля є забезпечення достатньої оглядовості позаду і збоку автомобіля. При правильно відрегульованому дзеркалі заднього виду в салоні автомобіля водій не повинен повертати голову, йому достатньо лише перевести погляд. Внутрішнє дзеркало встановлюють так, щоб в його правій частині було видно правий край заднього вікна. В правій частині зовнішнього дзеркала повинно

бути видно кінчик ручки задньої дверці легкового автомобіля чи верхня частина заднього колеса вантажного (рис. 1.4,а,в). Під час руху автомобіля можна перевірити правильність регулювання, спостерігаючи за автомобілем, що випереджає зліва: як тільки його відображення почне зникати з внутрішнього дзеркала, воно тут же повинне з'явитися в зовнішнім (рис. 1.4,б).

*Рис.1.4 Правильне регулювання дзеркал заднього виду:
а, в – положення відрегульованих дзеркал; б – перевірка правильності
регулювання*

Водію необхідно враховувати, що хоча випукле внутрішнє дзеркало заднього виду і розширює оглядовість, але при цьому воно ускладнює визначення швидкості руху транспортних засобів, що рухаються позаду, оскільки відстань до них скрадається. Транспортний засіб, що рухається позаду, здається меншим, створюється ілюзія, що він рухається на достатній для маневру відстані, в той час як вона може бути недостатньою.

Конструктивно, як правило, внутрішнє дзеркало заднього виду має протиосліплююче положення, тому під час керування автомобілем в темну пору доби необхідно встановлювати його у відповідне положення для попередження осліплення (рис. 1.4,г), але при цьому не слід забувати повертати його в початкове положення в світлу пору доби.

Відповідно до п.31.4.7 «а» Правил дорожнього руху забороняється експлуатація транспортних засобів, якщо відсутні передбачені конструкцією транспортного засобу дзеркала заднього виду.

Відповідно до сучасних вимог конструювання автомобілів, разом з внутрішнім дзеркалом заднього виду, повинно бути встановлене зовнішнє дзеркало з боку водія. На автофургоні і при буксируванні причепів повинні

бути зовнішні дзеркала з обох боків. Більше того, при буксируванні великих причепів слід встановити дзеркала на кронштейнах, щоб мати можливість бачити задню частину причепа.

Починаючи засвоєння керування автомобілем, для запобігання зіткнення з транспортними засобами, які знаходяться в «мертвій зоні», слід виробити навик – перед початком руху для оцінки ситуації, крім використання дзеркал заднього виду, додатково повертати голову (рис.1.5.).

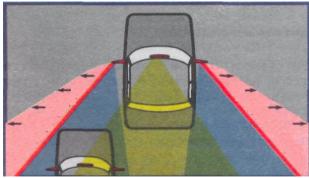

Рис. 1.5. Зона оглядовості через дзеркала заднього виду.

- Пам'ятайте!** 1. Перед початком руху, поворотом, обгоном, перестроюванням, зупинкою, відкриванням дверей автомобіля необхідно обов'язково оглядати дорожню обстановку.
2. Під час руху автомобіля, навіть без зміни напрямку, водій повинен періодично оглядати дорожню обстановку через дзеркала заднього виду.
3. Під час руху заднім ходом ніколи не розраховуйте тільки на дзеркала: щоб упевнитись в безпеці руху, необхідно додатково повертати назад корпус і голову.

2. Положення рук на рульовому колесі.

Руки на рульовому колесі слід тримати трохи зігнутими в ліктях. Обід руля тримають, охопивши його чотирма пальцями знизу і великим пальцем зверху (рис. 1.6.).

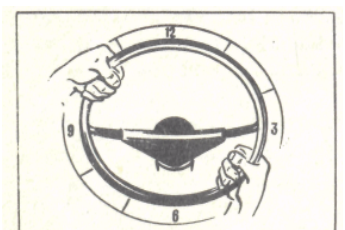
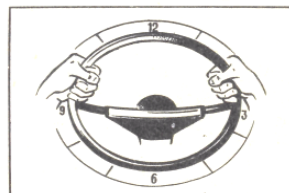
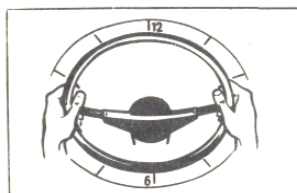

Рис. 1.6. Оптимальне положення рук на рулю

Таке положення на рульовому колесі є оптимальним і забезпечує найбільш точне виконання дій, на відміну від положення, зображеного на рис. 1.7.

Рис. 1.7. Неправильне положення рук на рулю

Рульове колесо слід тримати обома руками. Правильне положення рук відповідає положенню стрілок годинника «без четверті три». В залежності від росту водія і регулювання сидіння допустимі положення «без десяти хвилин два» або «без десяти хвилин чотири». Такі положення рук на рульовому колесі забезпечують найбільшу точність керувальних дій.

Не слід тримати руки в положенні «без п'яти хвилин одна година», тому що це обмежує кут повороту рульового колеса і зменшує точність дій. Рульове колесо необхідно тримати вільно, дозволяючи автомобілю зберігати заданий напрямок. Тільки у випадку крайньої необхідності рульове колесо необхідно тримати дуже міцно (під час руху по нерівним дорогам, об'їзду ділянок та ін..) При поворотах рульове колесо необхідно тягнути донизу (вправо чи вліво), а не штовхати його догори.

Під час перемикання передач, вмиканні чи вимиканні вказівників поворотів, при гальмуванні стоянковим гальмом та в інших випадках автомобілем керують однією рукою. В цьому випадку рульове колесо необхідно утримувати міцніше звичайного. Під час руху заднім ходом ліву руку встановлюють в положення «12 годин», права рука може спиратися на спинку сусіднього сидіння, а тулуб і корпус повертають праворуч назад так, щоб спостерігати за дорогою позаду автомобіля. Однак, не слід забувати, що точність керуючих дій однією рукою нижче, чим обома.

Швидкість повороту рульового колеса повинна відповідати швидкості руху автомобіля. При звичайних умовах рульове колесо слід повертати плавно.

Неправильне положення рук на ободі руля слугує причиною швидкої втомлюваності водія, що може призвести до виникнення небезпечних наслідків на крутих поворотах і слизькій дорозі. Для полегшення керування автомобілем не слід опиратися лівим ліктем на двері, так як це може обмежувати рухи руки.

Пам'ятайте! Ніколи не знімайте обидві руки з руля. Навіть невелика вибоїна на дорозі може викликати різку зміну напрямку руху автомобіля.

